

בְּמִדְבָּר – בְּהַעֲלֹתָךְ הַפֶּטֶרָה: "רָנִי וְשִׁמְּוִי בֵּית צִיּוֹן" { זכריה ב', י"ד }

י"ז סיון תשפ"ה \ גיליון 432

לרפואה שלמה.

מיטלי בת עליזה
טליה אסתר בת אלינור
רחלי בת הניה .
רבקה בת ביתיה
ינון יהודא חי בן ורד רוזה
אפרים יהודא בן רייזל
אנט יעל בת עזיזה

השבת אנו נקרא בפרשה: שמושה פונה בדרישה להקב"ה ואומר: "מֵאַיִן לִי בָשָׂר לָתֵת לְכָל הָעָם הַזֶּה כִּי יִכְפוּ עָלַי לֵאמֹר תִּנֶּה לָנוּ בָשָׂר וְנֹאכְלָהּ. לֹא אוֹכֵל אֲנֹכִי לְבָדִי לִשְׂאֵת אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה כִּי כִבֹּד מִמֶּנִּי. וְאַם כָּכָה אֶת עֲשֶׂה לִי הֲרֹגִנִי נָא הֲרֹג אִם מִצְאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאַל אֶרְאֶה בְּרָעִתִי" וּשְׂאֵלֶת הַשְּׂאֵלָה: מִשֶּׁה עוֹמֵד וּמִתְמַרְמֵר עַד כַּדִּי שֶׁהוּא מוֹכֵן לְמוֹת – "הֲרֹגִנִי נָא הֲרֹג" מִה קִרָּה לְמִשֶּׁה רִבִּינוּ? מִמָּה הוּא פָּחַד? כְּדִי לְהַבִּין אֶת הַתְּשׁוּבָה נִקְדִּים סִיפּוֹר שְׁסִיפֵר הָרַבִּי מְקוֹצֵק לְתַלְמִידוֹ-רַבִּי יִצְחָק מוֹוֹרְקָה הוּא אִמְנֵם דְּמִיּוֹנִי אֲךָ יֵשׁ בּוֹ דֶּרֶךְ הַנְּהַגָה לְגַבִּי כָל מִנְהִיג. הִיא נִלְמַדַּת מִמִּשֶּׁה רִבִּינוּ וְנוֹגַעַת לְכָל אֵב בְּבִיתוֹ... הַמַּעֲשֶׂה מוֹבָא בְּסִפּוֹר תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף מְפּוֹלְנָא: "יִהּוּדִי זָקֵן שֶׁהֵלֵךְ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, אִיבַד אֶת קוֹפֶסֶת הַטֶּבֶק שֶׁקִּיבֵל בִּירוּשָׁה מֵאֲבוֹתָיו. זֶה הִיִּיתָה עֲשׂוּיָה מִקָּרֶן שֶׁל אֵיל וְהִיִּיתָה יִקְרָה מְאֹד עֲבוּרוֹ. הִיִּהוּדִי בָכָה וְהִתְאַבֵּל עַל הָאֲבֵדָה וְחִפְשָׁה בְּכָל מְקוֹם אֲפֻשְׁרִי. בְּמַהֲלֶךְ הַחִיפּוּשִׁים נִכְנַס לְעוֹבֵי הַיַּעַר וְנִתְקַל בִּ"תֵּישׁ הַקְּדוֹשׁ". תִּיאֹוֵרוֹ הִיָּה מְבַהֵל: קִרְנָיו הַעֲצוּמוֹת נִגְעוּ בַּשְּׁמַיִם וְהִגִּיעוּ לְכוֹכָבִים. רָאָה הַתֵּישׁ אֶת צַעְרוֹ שֶׁל הִיִּהוּדִי, וּבִקְדוּשָׁתוֹ יָדַע אֶת הַנְּסִיבוֹת שֶׁהִבְיָאוּהוּ לַיַּעַר. מְבַלִּי לְחִשּׁוֹב פַּעֲמִיִּים, הִרְכִּין הַתֵּישׁ אֶת רֹאשׁוֹ וְאָמַר לוֹ בְּנַעֲיָמוֹת: "כִּירוֹת חֲתִיכָה מִקְרָנִי וְהִתְקֵן לָךְ קוֹפֶסֶת טֶבֶק חֲדָשָׁה". הִיִּהוּדִי הִתְרַגַּשׁ וְחָתָךְ מִקְרָנוֹ שֶׁל הָאֵיל, הוּא פָּתַח בְּרִיצָה לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְכִיבַד אֶת הִיִּהוּדִים בְּטֶבֶק הַהִרְחָה שֶׁהִפִּיק רִיחַ נִיחוּחַ נָעִים בְּמִיּוֹחַד. כּוֹלֵם הִרְיָחוֹ, הִתְעַנְּנוּ וּמִיד שָׁאֲלוּ: "מֵאַיִן הִרְיָח הַנְּהַדָר הַזֶּה?" בַּהֲתַלְהָבוֹת סִיפֵר לָהֶם הִיִּהוּדִי, עַל "הַתֵּישׁ הַקְּדוֹשׁ" שֶׁפָּגַשׁ. תִּיכַף וּמִיד שָׁמוּ כּוֹלֵם אֶת פַּעֲמֵיהֶם אֶל הַיַּעַר וְתָרוּ אַחֵר הַתֵּישׁ הַמוֹפְלָא שֶׁקְרָנִי מִתְנַשְּׂאוֹת עַד לְכוֹכָבֵי הַשְּׁמַיִם. לְאַחַר שֶׁמִּצְאָהוּ, נִיגְשׁוּ אֶחָד אֶחָד וּבִיקְשׁוּ רְשׁוֹת לְכִירוֹת חֲתִיכָה קִטְנָה מִקְרָנִי. בְּסַבְּלָנוּ מִפְּלִיאָה, פַּעַם אַחֵר פַּעַם נַעֲתַר הַתֵּישׁ הַקְּדוֹשׁ לְבִקְשָׁתָם, כִּכְף אֶת רֹאשׁוֹ לְעוֹמָתָם וְכָל אֶחָד חָתָךְ כְּמִבּוֹקְשׁוֹ עֲבוֹר קוֹפֶסֶת טֶבֶק אִישִׁית עֲבוּרוֹ. שָׁמָּה שֶׁל קוֹפֶסֶת הַטֶּבֶק שֶׁהוֹתֵקֵנוּ מִהַקְרָנִיִּים יֵצֵא לְמִרְחָק וְיִהּוּדִים רַבִּים צְבָאוֹ עַל הַתֵּישׁ וּבִיקְשׁוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בִּקְרָנִי שֶׁהִלְכוּ וְנִתְמַעֲטוּ עַד שֶׁלְּבַסּוֹף נִכְרָתוּ כְּלִיל. כַּעַת, כְּשֶׁהִגִּיעָה עַת חֲצוֹת, לֹא הִיָּה עוֹד מִי שִׁיעוֹרֵר אֶת הַכוֹכָבִים לְשִׁירָה...". כּוֹתֵב הַסֵּפֶר "מַעֲיִין הַשְּׁבוּעָה": נוֹדָה, סִיפּוֹר עֲצוֹב וּמִרְעִיד אֶת הַלֵּב. וּוְדָאִי מִשָּׁל הוּא. הָאָדָם הַגְּדוֹל שֶׁקְרָנִי נּוֹגַעוֹת בְּכוֹכָבִים שֶׁרַעְפּוֹ בְּגַבְהֵי מְרוֹמִים. וְהִנֵּה בָּאִים אֲנָשִׁים בְּזוּטוֹתֵיהֶם, גּוֹזְלִים זִמְנוֹ וְנוֹגְסִים בַּהֲתַעֲלֹתוֹ. הֵם זֹכִים בִּ"קוֹפֶסֶת לְטֶבֶק" בְּמִלּוֹי שְׂאֵלוֹת טְפִלוֹת וְקִרְנֵי הוֹלְכוֹת וְנִגְדָּעוֹת... וְאֵנוּ מִתְמַרְמְרִים עַל הָאֲנָשִׁים הַמִּטְרִידִים, הָאֲנוֹכִיִּים, הַמוֹכִנִּים לְפָנֵינוּ בְּדִרְגָּתוֹ שֶׁל הָאָדָם הַגְּדוֹל כְּדִי לְהַשִּׁיג אֶת מֵאוֹוִים הַקִּטְנִים. אֲבָל כְּשֶׁנַּעֲמִיק וְנַעֲיִין בְּמִשָּׁל, תִּיהַפֵּךְ הַקַּעֲרָה עַל פִּיהָ: כִּי אֵילוֹ הִיִּיתָה קוֹמָתוֹ שֶׁל "הַתֵּישׁ" עֲנִקִית – לֹא הִיָּה בְּכוֹחַם לְהַקְטִינוֹ וּלְגַמְדוֹ. אֲבָל קוֹמָתוֹ לֹא גִבְהָה, רַק אֶת קִרְנֵי שֶׁלָּהּ לְמִרוֹם – אֲךָ הוּא נִשְׁאָר בְּקוֹמָתוֹ לֹא כָּל שִׁינוּי. וְהִרִי כֹאֵן זַעֲקָה נּוֹקֶבֶת: אֵילוֹ הִיָּה אֲכָן גְּדוֹל – עֲנֵק שְׁבַענִיקִים כְּאֲבִרָהֶם אֲבִינוּ, יִכּוֹל הִיָּה לְהַשְׁתַּחֲוּוֹת לְעַרְבִיִּים וּלְרוּץ אֶל הַבֶּקֶר, לְהַאֲכִילָם בְּלִשׁוֹנוֹת שֶׁל חֲרָדֵל וּלְלוֹוֹת אֶת הָאוֹרְחִים, וְכָל זֶה רַק הוֹסִיף לְאֲבִרָהֶם אֲבִינוּ מַעֲלָה עַל מַעֲלָתוֹ. אֲבָל כְּשֶׁתֵּישׁ הִיָּה וְתֵישׁ נִשְׁאָר, יִכּוֹלִים הַמּוֹן הָעַם לְהַקְטִינוֹ וּלְגַדְעוֹ... זֶה הִיָּה חֲשֵׁשׁוֹ שֶׁל מִשֶּׁה רִבִּינוּ – הַעֲנִינוּ מִכָּל אָדָם! הוּא לֹא הָאֲמִין בְּעַצְמוֹ, חֲשֵׁשׁ שָׁמָּה אִם יַעֲסוֹק בְּזוּטוֹת – יִתְקַטֵּן וְתוֹשֵׁפֶל מַעֲלָתוֹ וּלְכֹן פָּנָה אֶל הַקִּבְ"ה וְאָמַר: "וְאַם כָּכָה אֶת עֲשֶׂה לִי הֲרֹגִנִי נָא הֲרֹג אִם מִצְאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאַל אֶרְאֶה בְּרָעִתִי" אֲבָל הַקִּבְ"ה הוֹדִיעוֹ שֶׁהוּא גְּדוֹל בְּמַהוּתוֹ – וְכֵשׁ שֶׁהָאֹר מֵאִיר לְכוֹלֵם וְאִין נִגְרַע מִמֶּנּוּ מֵאוֹמָה כַּךְ מִשֶּׁה רִבִּינוּ בְּגִדְלוֹתוֹ. כְּמָה הַדְּבָרִים אֲמוֹרִים לְגַבִּינוּ. שֶׁהִרִי כָּל אֶחָד מֵאֲתָנוּ מִנְהִיג הוּא בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ... כְּמָה עַל כָּל אֶחָד לְחַשׁוֹשׁ שָׁמָּה יִסִּטוּהוּ טְרַדוֹתָיו וְשֶׁלֹּא יִגְדָּעוּ מַעֲלָתוֹ! יִקְדִּישׁ לְלִמּוּד הַתּוֹרָה וּבִנוּעַם הַמִּידוֹת שִׁירְכּוּשׁ - יִהִיָּה לְמוֹפֶת וּלְדוֹגְמָה. **שבת שלום ומבורך.**

זמני כניסת ויציאת השבת

רבינו תם	צאת שבת	כניסת השבת	
21:04	20: 29	19: 10	ירושלים
21:01	20: 31	19: 27	תל אביב
21:05	20: 33	19: 22	חיפה
21:02	20: 29	19: 27	באר שבע
20:54	20: 23	19: 11	אילת

פתגם השבוע

" העוסק בסיפורי
צדיקים .

כעוסק במעשי מרכבה "
{ הבעל שם טוב }

לזרע של קיימא. אמן.

שלמה בן יונה
חנה בת יעל
אליהו בן מרים
מרגלית בת חנה

"העונש למדברים נגד צדיקים"

"אור החיים הקדוש"

"לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא... ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה" {י"ב, ז'-ח'}

בסוף הפרשה מסופר על מרים ואהרן דיברו לשון הרע על משה ואהרן, ושמרים נענשה בצרעת. ולכאורה, מדוע נענשו והלא בוודאי משה רבינו מחל להם, כי היה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ומדוע נענשו, והלא ירב שמחל על כבודו מועילה המחילה.

ומבאר רבינו האור החיים הקדוש

שכאשר אדם מדבר על 'עבד המלך' נחשב כאילו דיבר על המלך בעצמו, כפי שאמרו חכמינו 'עבד מלך - כמלך', והדין הוא, שמלך שמחל על כבודו, אין כבודו מחול, וזה מה שאמר הקדוש ברוך הוא לאהרון ומרים "מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה" שהיות שהוא 'עבדי' לא יועיל מה שהוא מוחל ואינו מקפיד. ולכן למרות שמשה לא הקפיד עליהם, ומחל, לא הועילה המחילה, כי 'מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול'.

עוד כותב רבינו

שלכן נאמר בפסוק שהקדוש ברוך הוא, ירד בעמוד ענן ודיבר אל אהרן ומרים בפתח אוהל מועד, ולכאורה מדוע לא דיבר ה' אליהם, ממקומו אשר בשמים, כמו בכל פעם?

אלא הקדוש ברוך הוא רצה לפרסם ולהודיע ברבים על הקפדתו בזלזול בגדולי ישראל, על שיראו כולם, שה' ירד בענן בשביל להקפיד עליהם ולהענישם, וזה לשון קדשו: 'כדי לפרסם הדבר כשיראו שירד הענן ועמד פתח האהל, והוא פרסום והערה גדולה ויודע לכל ישראל, כי הקפיד ה' על אשר נגעו בנאמן ביתו והענישם על הדבר'.

אולם למרות כל זאת, משה רבינו בצדקתו, ביקש מהשם, שירפא את מרים ותועיל תפילתו, שאם לא כן יאמרו שהוא נוטר להם איבה ואינו רוצה להתפלל עליהם.

הבית השלם

הרב שמעון שמש שליט"א - יועץ זוגי וחינוכי: 052-7162999

לכבוד הרב שלום

אני נשוי לא מזמן, ושומע הרבה את המושג "שנה ראשונה". מה כל כך עניין בזה, אם אנחנו מכירים כבר מספר שנים אחד את השני?

תשובה

ראשית כל, ברכותיי! מאחל לכם מזל טוב ובניין עדי עד. ומדברך אני מבין שבאמת אתה נשוי לא מזמן... כי כל זוג מרגיש את השינויים מיד אחרי נישואיו, וגם אם הכירו אחד את השני לפני כן! יתרה מזו, גם אלו שמתגרשים לא עלינו אחרי זמן מה מנישואיהם, הכירו לפני כן מספר שנים... והלכו אל החופה בביטחון מלא שהנה זה בא, ומצאתי את שאהבה נפשי... **דע לך יקירי!** התורה ניתנה מפי מי שאמר והיה העולם. הוא מכיר ויודע את טיבעם של בני אדם יותר מכל חכם אחר. הוא בראנו והוא יודע את כל תכונות אנוש. ולכן חקק בתורתו תורת-חיים: **"נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת"**. כלומר הנושא אישה חדשה חייב להיות פנוי ככל האפשר לביתו ולאשתו, כדי לקיים את המשך ועיקר הפסוק: **"וְשָׁמַח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקָח"**.

עיקר מטרת השנה הזו היא חיבור רגשי ועמוק בין הנישאים. להשריש את האהבה הנראית לעין, ולהעמיק את יסודות הקשר ביניהם. מה שנראה לפני הנישואין כאהבה או קשר, אינו אלא כסות-עיניים... אני לא מזלזל חלילה במשיכה הדדית שלפני הנישואין, ונהפוך הוא: אוי למי שמתחתן ללא משיכה והדדיות שלפני! התורה מלמדת אותנו שאהבה שורשית איננה ביטוי למשיכה טבעית (כמקובל לחשוב בעולם), אלא בנייה מתוך נתינה והשקעה. ככל שאדם ישקיע יותר בבת זוגו, יאהב אותה יותר. ככל שיחשוב עליה איך ומה משמח אותה, אהבתה תעמיק שרשים בליבו. וככל שידבר עמה יותר בנחת ובכבוד, לברור מלים נעימות ושיחה לבבית יותר, יעמיק בכך את יסודות האהבה אל אשתו.

בהצלחה רבה

הלכות - ילקוט יוסף הלכות דין כוונה ודקדוק בק"ש

כשקורא ק"ש צריך לכוין שמקבל עליו עול מלכות שמים. וזו הכוונה המעכבת. ואם הסיח לבו באמצע הקריאה וחשב על דברים אחרים, לא יצא, שהרי לא קיבל עליו עול מלכות שמים. ולכתחילה נכון שיכוין גם פירוש המלים. ופירוש ה' אלהינו, ה' ככתבו היה הוה ויהיה, מציאות ה', וממציא כל הנמצאים. אלהינו, מלכנו, והוא קבלת עול מלכות שמים. היינו מצות יחוד ה'. ואם לא כיוון אף בפסוק ראשון, לא יצא. ולכן יפסיק את קריאתו בסיום איזה פסוק, וימתין כדי הילוך ד' אמות, ויחזור לפסוק ראשון. וי"א שצריך לסיים הפרשה שהתחיל, וגם צריך לזוהר בה שלא לקרות בעיניו וכו', כדי הקורא קריאת שמע ויוצא בה ידי חובה. אף על פי שהוא חוזר וקורא הפרשה שנית. ומן הדין מותר אז לקרוץ בעיניו, אלא שבלאו הכי נכון שלא לסיים את כל הפרשה, מחשש הפסק.

בפסוק שמע ישראל יאמר כל שתי מילים יחד, שמע ישראל, ה' אלוהינו, ה' אחד. ונוהגים לקרוא בקול רם, כדי לעורר הכוונה. והשליח צבור ישמיע קולו, כדי שהקהל ישמעו וימליכו שם שמים יחד. ומנהג הישיבות הקדושות לקרוא את כל הקריאת שמע בקול רם, כדי לעורר הכוונה. ואמנם המתפלל במקום שאין רגילים לקרוא את כל הקריאת שמע בקול רם, אל ישנה ממנהג המקום, גם כדי שלא לבלבל כוונת המתפללים, שאינם רגילים בזה.

נוהגים ליתן יד ימין על העינים בקריאת פסוק שמע ישראל, כדי שלא יסתכל בדבר אחר שימנע ממנו לכוין. וגם איטר יד ימין על עיניו בקריאת שמע. ואין צריך להסיר המשקפיים בעת שנותן ידיו על עיניו

בקריאת שמע. וגם סומא בשני עיניו יניח יד ימין על עיניו בשמע ישראל. וכן יעביר הציציות על עיניו במקום שנהגו לעשות כן.

באמירת אחד יש לכוין באל"ף שהוא אחד, ובחית"ת שהוא יחיד בז' רקיעים ובארץ, והדל"ת רמז לד' רוחות השמים, ולעתיד לבוא שכל העולם יאמרו שהוא אחד. וצריך להאריך מעט באות חית"ת של אחד, כדי שימליך את הקב"ה בשמים ובארץ [שלזה רומז החטוטרט שבאמצע גג החית"ת]. וכן יאריך קצת בדל"ת של אחד שיעור שיחשוב שהקב"ה יחיד בעולמו, ומושל בד' רוחות העולם, ולא יאריך יותר מכשיעור זה. ויש נוהגים להטות הראש כפי המחשבה, מעלה ומטה ולד' רוחות, כדי לעורר הכוונה בזה.

ידקדק בדל"ת שלא תהא כרי"ש. ולא יחטוף בחית"ת, ולא יאריך באל"ף. ידגיש אות יו"ד של שמע ישראל, שלא תבלע ושלא תראה אל"ף, וכן יו"ד של ויהיו דלא לשתמע ותאו.

אסור לומר שמע ב' פעמים, אפילו אם לא כיון בראשונה, בין שכופל התיבות, שאומר שמע שמע, בין שכופל הפסוק הראשון. והכופלים פסוק "שמע ישראל" באשמורת בסליחות וביום הכפורים בתפלת הנעילה, יש ללמדם שלא יאמרו ב' פעמים פסוק שמע ישראל. אבל נהגו לכפול בתפלת הנעילה ביוהכ"פ ז' פעמים פסוק ה' הוא האלהים. ומנהג כשר הוא. ובעת שקורא שנים מקרא ואחד תרגום יכול לכפול הפסוק כמו שכופל שאר הפסוקים. וכשקורא קריאת שמע שעל המטה, מותר לקרוא את כל הפרשה, ולחזור ולקרואה.

אחר פסוק שמע ישראל אומרים בלחש "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". ואם טעה ודילג פסוק זה, ונזכר אחר התפלה, אין צריך לחזור ולקרוא קריאת שמע כדי לומר פסוק ברוך שם. וצריך להפסיק וליתן ריוח בין תיבת ברוך לתיבות שם כבוד, ויש לגעור במי שסומך ברוך לשם. וכן צריך להפסיק מעט בין לעולם ועד, לואהבת, כדי להפסיק בין קבלת מלכות שמים לשאר מצות. ודעת הרמ"א שצריך להפסיק קצת גם בין פסוק שמע ישראל לפסוק ברוך שם. ויש חולקים ואומרים שאין להפסיק בין שמע ישראל לברוך שם. ששניהם קבלת עול מלכות שמים. וכן עיקר לדין. וכשאומר ברוך שם כבוד וכו', יש להפסיק אחר תיבת ברוך, ואחר כך יאמר שם כבוד מלכותו, ויפסיק, ויסיים לעולם ועד.

צריך לקרוא קריאת שמע בטעמים, כמו שהם בתורה. [וכתב הרמ"א שלא נהגו כן]. וידקדק מאד באותיותיה, ויתן ריוח בין הדבקים, דהיינו כל מלה שסופה כמו תחלת המילה שלאחריה, כגון על לבבכם, יתן ריוח ביניהם בכדי שאות אחת לא תיבלע. וכן כל מלה שסופה במ"ם והמלה שלאחריה מתחלה באות א' כגון וקשרתם אותם, וכיוצא, יזהר באות האל"ף שלא תיבלע. [ואף בפסוקי דזמרה יש לדקדק בזה].

יזהר להדגיש אות עי"ן שבתיבת ולעבדו, ובמלת נשבע ה', שלא יבטאם כאות אל"ף. וכן ידגיש הזי"ן של וזכרתם ושל תזכרו, שלא יראה כאומר ושכרתם או תשכרו. וידקדק שלא ירפה החזק ולא יחזק הרפה, ולא יניח הנד ולא יניד הנח.

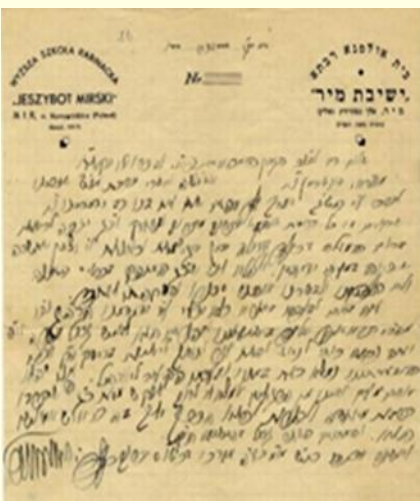
הגאון רבי ירוחם הלוי ליבוביץ זצ"ל

נולד בשנת תרל"ד בעיירה ליובאן הסמוכה לסלוצק, במחוז מינסק, לאברהם וחאשה ליבוביץ. התחנך בישיבת סלבודקה ובקלם. רבותיו היו הרב נתן צבי פינקל {הסבא מסלבודקה}, הרב שמחה זיסל זיו {הסבא מקלם}, חתנו הרב צבי הירש ברוידא והרב ישראל מאיר הכהן {החפץ חיים}. כבן שש עשרה החל ללמוד בישיבת סלבודקה. בגיל עשרים ושתיים, בשנת תרנ"ז, נשלח על ידי הרב פינקל ללמוד אצל הרב שמחה זיסל זיו בישיבת קלם. ממנו הספיק ללמוד רק מעט יותר ממחצית השנה. בנו רש"י כותב בהקדמה לספרו, שהיה אומר שכל דבריו אינם אלא פירוש על דברי הסבא. ואם היה יכול, היה מניח את דברי הסבא באמצע, ודבריו מסביב. העיד על עצמו, שביום שנפטר הסבא, ישב כל היום ובכה בכי מר. ובבכי זה נפתחו לו שערי חכמה. דרכו הייתה עמוק מני עמוק, בעומק חכמת המוסר. ועם פטירתו בכה במשך לילה שלם, בעיקר על עצמו שרק כעת התחיל ללמוד ממנו כיצד לחיות כ"אדם". ר' ירוחם העיד על עצמו שהרגיש כל ימיו שהבנתו נבעה ממעמד אותו יום. כהונתו בישיבת מיר לאחר נישואיו למד ב"כולל קדשים" בראדין, ומשנת תרס"ז כיהן כמשגיח בישיבת ראדין, שם למד אצלו הרב יחזקאל לוינשטיין. בשנת תר"ע עזב את ישיבת ראדין. החל משנת ה'תרע"א היה הרב ירוחם משגיח בישיבת מיר. אחר כך עבר לישיבת סלבודקה ולישיבות אחרות. בשנת ה'תרפ"ג הוא חזר למיר ועמו קבוצת בחורים מובחרת מישיבת פוניבז', שבה כיהן קודם לכן. בשנות ה-30 הגיעו לישיבת מיר תלמידים רבים מארצות הברית. הם היוו אתגר חינוכי עבור הרב ליבוביץ. במקביל הגיעו גם תלמידים מקהילותיה החרדיות של גרמניה ואף כלפיהם נצרך היה יחס שונה. עבור תלמידים אלו בשנותיים האחרונות לחייו ייסד 'ועד' מיוחד שבו מסר שיעורים בחומש עם פירוש רש"י. בשונה משיחותיו הכלליות לשאר בחורי הישיבה, שעסקו ביסודות חכמת המוסר, שיעורי החומש עסקו בעיקר בהקניית יסודות היהדות והאמונה. לימים שימשו ועדים אלו את הבסיס לסדרת הספרים דעת תורה. שיחתו האחרונה נאמרה בכ"ד באייר ועסקה בנושא "בעל הבית דוחק" - על ניצול שהזמן. לאחר פטירתו נקרא הרב יחזקאל לוינשטיין, כדי למלא את מקומו כמשגיח. עיקרי משנתו שיטתו מתאפיינת באינדיבידואליות. על פיה, כל לימוד התורה וקיום המצוות הם רק אופנים לבוא אל האדם עצמו. אף שיש לקבל ולשמוע מרוב, את עיקר הצמיחה יכול האדם רק להעלות מעצמו. בכמה מקומות בכתביו הוא קורא לנקודה העצמית של האדם בשמות קבליים למחצה, כגון "שורש הנשמה המגיע לכיסא הכבוד". לגישה זו ישנן השלכות לתחום העבודה המוסרית. לדוגמה, סבר שאין מקום לקנאה, מכיוון שכל אדם הוא במהותו יחיד ומעלתו של אדם באה לידי ביטוי רק ברגע שבו הוא מעלה את דרגת ה"יחידות" שלו ומגיע למקום בו הוא לבדו. בעקבות המדרש הוא מדמה את יחידות האדם ליחידות האל. דרגה זו היא

המאפיין המרכזי של מהותו של 'בן ישיבה' או בן תורה. גם ביחס לתשובה כתב: "היא המדרגה היותר גבוהה ורמה, מפני שהיא מעלת האדם עצמו, היינו ששב אל עצמו, והעצמו הוא המעלה היותר גבוהה ורמה מכל המעלות באדם". לגישה זו ישנן השלכות תאולוגיות. האמונה אינה זקוקה להוכחה, אלא היא חוויה שחש אותה הקרוב לאל. בלשונו "סוד הכל הוא בקירוב ובריוח, כי בהיותו קרוב אשר לו אלוהים קרובים אליו בקרב הארץ, השוכן איתו בתוכו, יראהו עין בעין", ו"לא כמו שסוברים וכאשר מוסכם הוא בעולם שמתוך ההבנה על ידי חקירות אמיתיות מזה נובעת האמונה". הדרך לגלות את עצמיות האדם היא שבירת הרצון ועשיית מעשים בפועל. מעשה חינוכי נאה שמעתי פעם על ר' ירוחם זצ"ל. לר' ירוחם היה מעין קופת גמ"ח ממנו היה מלווה לבחורי הישיבה לפי הצורך. פעם אחת בא בחור ללוות ומשסיים הודה למשגיח במילים חמות. אמר לו המשגיח: אל תודה לי, ריבית דברים גם היא אסורה. בפעם הבאה כשאותו בחור לווה נפטר ממנו בלא מילות תודה. אמר לו המשגיח: ואיפה ה"ישר כח"? התפלא הבחור: הן למדני מורי ורבי שאסור להכביר במילות תודה משום ריבית דברים? השיב לו המשגיח: הן, אכן אין לומר תודה על הלוואה, אולם לא ראיתי עליך את הקושי להתגבר על הטבע הנכון להכיר בטובה ולהודות עליה. מתלמידיו הרב יחזקאל לוינשטיין אשר היה עומד על ספסל ומצטופף יחד עם תלמידיו שלו לשמוע את שיחתו של רבי ירוחם בתקופת ישיבת מיר. הרב דוד פוברסקי. הרב יוסף ביגון. הרב חיים שמואלביץ. הרב יחיאל מיכל פיינשטיין. הרב שלמה וולבה - בהקדמת ספרו "עלי שור", כותב הרב וולבה כי ר' ירוחם "החיה אותי ממיתה רוחנית ממש". הרב זלמן רוטברג ראש ישיבת בית מאיר. הרב שמואל רוזובסקי מראשי ישיבת פוניבז'. הרב אריה לייב מאלין. פטירתו בשנת תרצ"ו לקה בדלקת קרום המוח. הוא נפטר ב"ח בסיוון, כבן שישים ואחת.

מכתב מאת רבי ירוחם
הלוי ליבוביץ,
ה'משגיח' הנודע של
ישיבת מיר. תרצ"ו
1936 המכתב נשלח
לרבי איסר יהודה
אונטרמן שבהמלצת
רבי חיים עוזר
גרודז'ינסקי, עבר
לאנגליה וכיהן כרבה
של ליברפול. המכתב
נכתב בחודשי חיייו
האחרונים, מעט לפני
שנפל למשכב

ניתן לקבל את העלון במייל. נא לשלוח בקשה למייל: Asher7171@walla.com

הצעות והארות יתקבלו בשמחה. אשר ביטון - רב משמר הגבול - ירושלים. 0524090556